

VERGİLERİN DEMOKRASİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ:
OECD ÜLKELERİ ÖRNEĞİ

Çağlayan TABAR*, Göksel KARAŞ**

Makale Geliş Tarihi-Received: 04.09.2020
Makale Kabul Tarihi-Accepted: 10.05.2021
DOI: 10.37093/ijjsi.950592

255

IJSI 14/1
Haziran
June
2021

ÖZ

Bu çalışmanın amacı vergilerin demokrasi üzerindeki etkisini incelemektir. Çalışmada 37 OECD ülkesi örneklem olarak alınmış ve 2010-2019 yılları arasındaki veriler yıllık olarak kullanılmıştır. Çalışma panel regresyon yöntemi kullanılarak yapılmıştır. İki farklı modelin oluşturulduğu çalışmada, hem vergi yükünün hem de vergi yapısının demokrasi üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre vergi yükünün demokrasi üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bulunmuş, vergi türleri itibarıyla ise dolaylı vergilerin demokrasi üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlı ve negatif bulunurken, dolaysız vergilerin demokrasi üzerindeki etkisi anlamlı ve pozitif bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Vergi yükü, Vergi yapısı, Demokrasi, Panel Regresyon, OECD.

Jel Kodu: P16, H10.

* Arş. Gör., Bursa Uludağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, Bursa/Türkiye. ctabar@uludag.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4389-7658>.

** Arş. Gör. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü, Kütahya/Türkiye. goksel.karas@dpu.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4091-1258>.

**THE EFFECT OF TAXES ON DEMOCRACY:
THE CASE OF OECD COUNTRIES**

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the effect of taxes on democracy. In the study, 37 OECD countries were taken as a sample and the data between 2010-2019 were used annually. The study was conducted using panel regression method. In the study where two different models were created, the effect of both tax burden and tax structure on democracy was investigated. According to the results, the effect of tax burden on democracy was found to be statistically significant and positive. In terms of tax structures, while the effect of indirect taxes on democracy was found to be statistically significant and negative, the effect of direct taxes on democracy was found to be significant and positive.

256
IJSI 14/1
Haziran
June
2021

Keywords: Tax Burden, Tax Structure, Democracy, Panel Regression, OECD.

Jel Code: P16, H10.

GİRİŞ

Vergilerin ekonomik, mali ve sosyal etkilerinin yanında siyasi etkileri de bulunmaktadır. Dolayısıyla bir ülkedeki vergi yükü ve yapısı o ülkenin siyasi yapısını da etkileyebilmektedir. Bu noktada vergilerin demokrasi üzerinde etkili olabileceği görüşü siyasal bilimciler tarafından tartışılmaktadır. Vergilerin demokrasi düzeyine etki edebileceği görüşü, toplumun vergi karşılığında yönetimde söz söyleme hakkına sahip olabildiği yaklaşımıyla açıklanmaktadır.

Tarihsel örnekler söz konusu argümanla oldukça tutarlıdır. Temsili hükümetin kökenleri, vergilendirmenin gelişimiyle yakından bağlantılıdır. Tarihte ilk demokrasi mücadelesi, Magna Carta ile birlikte, iktidarların keyfi vergi uygulamalarına tepki olarak başlamıştır. Temel hak ve özgürlük belgelerinden biri olan Magna Carta, iktidarın mutlak vergilendirme gücünün sınırlandırılarak hukuk düzenine tabii kılınması, vergileme hakkının parlamentoya devredilmesi, demokratik bir sistemin tesis edilmesi, kralın tek başına aldığı kararlara halkın katılımının sağlanması ve halkın rızasının alınması yönünde atılmış ilk adım olma açısından oldukça önemlidir. Dolayısıyla parlamentoların ortaya çıkmasının en önemli nedenlerinden biri, mutlak iktidarın vergilendirme gücünün sınırlandırılması arzusu olmuştur. Böylece parlamento ilk olarak modern Avrupa'nın erken dönemlerinde, savaşların finansmanını sağlamak amacıyla vergilerin artırılması karşılığında, hükümdarların yetkilerinin bir kısmını demokratik kurumlara bırakmasıyla ortaya çıkmıştır. Kralın vergilendirme gücünü sınırsız ve keyfi biçimde kullanması Fransız Devrimine sebep olan önemli bir nedendir. Fransız Devrimini takiben, 1789 yılında ilân edilen İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesinde (m. 13, 14) vergilendirme yetkisinin kullanılmasına ve sınırlarına ilişkin hükümler yer almıştır. Ayrıca, Amerika Birleşik Devletlerinde bağımsızlık mücadelesinin başlaması ve demokratik rejimin kurulmasında da vergilendirme önemli bir rol oynamıştır. Amerikan kolonilerinin Kral III. George'a karşı ayaklanmasını temsil eden ve Boston çay partisi olarak bilinen olaylar, Britanya'nın yeni vergiler uygulama çabasının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır (Çağan, 1980: 131; Ross, 2004: 229; Brautigam, 2008: 2; Selen ve Tarhan, 2014: 59; Gür, 2014: 763; Baskaran, 2014: 2; Şen ve Sağbaş, 2020: 156).

Tarihsel olaylar incelendiğinde, vergilendirme ile demokratik yönetim sistemlerinin kurulması ve gelişmesi arasında bir ilişki olduğu gözlemlenebilmektedir. Bu durum sosyal bilimciler üzerinde de etkili olmuştur. Teorik olarak vergilerin demokrasi düzeyine etki edebileceği görüşü Montesquieu'ya kadar gitmektedir. Montesquieu (1748) "Kanunların Ruhü" adlı eserinin "vergilerin tahsili ve kamu gelirlerinin büyüklüğü ile özgürlük arasındaki ilişki" adlı on üçüncü kısmında vergiler ile demokrasi arasındaki ilişkiye değinmiştir. Montesquieu (1748)'ya göre ılımlı devletlerde vatandaşlar ağır vergilerin karşılığı olarak özgürlük elde ederken, despot devletlerde vatandaşlar daha düşük vergiler karşılığında özgürlükten feragat etmektedirler. Konu ile ilgili benzer görüşler modern siyaset biliminde de oldukça yaygındır. Siyaset bilimci Huntington (1991)'a göre vergilendirme düzeyi ne kadar düşükse halkın temsil talebi de o ölçüde düşük olacaktır.

Buradan hareketle, çalışmanın amacı vergilemenin günümüzde de, siyasi temsil talebi yaratarak, demokrasi üzerinde etkili olup olmadığının incelenmesidir. Vergi ödeme ile demokrasi talebi arasında doğrudan bir ilişki olduğu ifade edilmekle birlikte, vergilerin sahip olduğu özellikler sebebiyle her vergi türünün demokrasi üzerindeki etkisi farklı olabilmektedir. Dolayısıyla vergi yapısının demokrasi üzerindeki etkilerini incelemek de bu çalışmanın amaçları arasındadır. Çalışma, hem vergilemenin hem de vergi yapısının demokrasi üzerindeki etkisini değişen varyans, otokorelasyon gibi temel varsayımlarını dikkate alındığı daha dirençli tahminci ile analiz yapılarak tahmin sonuçlarının daha tutarlı olması noktasında literatüre katkı sağlamaktadır. Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde giriş kısımdan sonra ikinci bölümde vergilerin demokrasi üzerindeki etkisine yönelik teorik açıklamalara değinilmekte ve üçüncü bölümde konuya ilişkin literatür incelenmektedir. Sonrasında dördüncü bölümde panel regresyon analizi ve varsayım analizleri ile elde edilen bulgular değerlendirilmekte ve beşinci bölümde sonuç kısmına yer verilmektedir.

1. VERGİLERİN DEMOKRASİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNE YÖNELİK TEORİK AÇIKLAMALAR

Devlet, toplumu oluşturan bireylerin ayrı ayrı veya bir kaçının bir araya gelerek karşılayamayacağı toplumsal ihtiyaçların giderilmesi için ortaya çıkmış en üst örgütlenme biçimidir (Akdoğan, 2009: 3). Devletin, kendisinden beklenen kamu hizmetlerini yerine getirebilmesi için düzenli gelire ihtiyacı bulunmaktadır. Devlet gelir ihtiyacını, egemenlik hakkına bağlı olarak kullandığı vergilendirme yetkisi ile sağlamaktadır (Çağan, 1982: 3-4). Dolayısıyla vergi, devletin amaçlarını gerçekleştirme kapasitesini belirleyen bir unsurdur.

Gelirini etkin şekilde toplayamayan devletlerin kendinden beklenen bu görevleri yerine getirme imkanı sınırlıdır. Bununla birlikte vergilendirmenin siyasi önemi, devlete gelir sağlamanın ötesine geçmekte ve devletin toplumla bağlarını şekillendirmede merkezi bir rol oynamaktadır. Bu rol, devlet-toplum ilişkilerini düzenleyen esas alanlardan biridir. Vergiler, devlet ve toplum arasında bir sosyal sözleşme olarak görülmekte ve bu alandaki gelişmeler temsili demokrasiyi teşvik etmektedir (Brautigam, 2008: 1).

Vergi politikaları, devleti yöneten hükümetler ve vatandaşlar arasındaki bir pazarlık sürecinin sonucunda ortaya çıkmaktadır. Devlet, kamu finansmanı için vergi toplamaya çalışırken, vatandaşlar da bu pazarlık sürecine girmek ve kendi paralarının kullanımını etkilemek istemektedirler. Sonuçta vergilendirme konusunda devlet ve mükellefler arasında doğal bir pazarlık doğmaktadır. Çünkü vergi ödemeleri vatandaşların katlanmak zorunda olduğu bir maliyettir. Hükümetler vergilendirme yoluyla daha fazla gelir toplamaya çalıştığında, vatandaşlarına vergilerin nasıl toplandığı ve harcandığı konusunda endişelerini dile getirme hakkı verecektir. Sonuçta bu süreç, yöneticileri daha çok hesap vermeye ve demokratik davranmaya yöneltecektir (Gür, 2014: 763).

Kamu gelirlerinin seviyesi ve bileşimi, devletin karakteri üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir. Kamu finansmanın ağırlıklı olarak vergi gelirleri ile karşılandığı ülkelerde yönetim şekli, vergi dışı kaynaklardan finanse eden ülkelere göre farklı olmaktadır. Çünkü vergi dışı kaynakların çoğu vatandaşları ya hiç etkilememekte ya da daha az etkilemektedir. Oysa vergilendirme, vatandaşlardan devlete

doğrudan ve gözle görülür bir kaynak aktarımı anlamına gelmektedir. Vergi ve vergi dışı gelirler arasındaki bu kritik ayrım göz önüne alındığında, vergilerle vatandaşlarına mali yük oluşturan yöneticilerin, bunun karşılığında vatandaşlarına politika oluşturmada söz sahibi olma hakkı sunmaları gerektiği açık biçimde görülmektedir. Devletin mali ağırlığını hisseden vatandaşlar otokratik ve hesap vermeyen bir yönetimi kabul etmekte zorlanacaktır (Baskaran, 2014: 287).

260

IJSI 14/1
Haziran
June
2021

Günümüz örneklerinde de kamu gelirlerinin vergi dışı kaynaklardan elde edildiği ve dolayısıyla vergi yükünün çok düşük olduğu toplumlarda demokratik kurum ve değerlerin yerleşmediği görülmektedir. Bu toplumlar rantiyer devlet olarak kavramsallaştırılmıştır. Rantiyer devlet, petrol ve doğalgaz ihracatı gibi doğal kaynaklardan önemli miktarda ve düzenli olarak gelir elde eden ülkeler olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte dış yardım alan ülkeler de rantiyer devlet olarak tanımlanabilmektedir (Gray, 2011: 1). Bu devletlerde kamu bütçesi, tek taraflı bir harcama programı niteliği taşımakta ve vatandaşlara neredeyse hiç vergi ve benzeri mali yükümlülükler katlanmadan kamu hizmetlerinden faydalanma olanağı sunmaktadır (Beblawi, 1987: 387). Gelir ihtiyacı rant gelirleriyle karşılandığı için hükümetler yönetim gücünü toplumla paylaşmak zorunda kalmamaktadır. Vergi yükü çok düşük olan toplum, kamu gelirlerinin nasıl toplandığını ve harcadığını sorgulama ihtiyacı duymamakta ve toplumun kamu politikaları üzerindeki belirleyiciliği daha az olmaktadır (Altunbas, Thirnton, 2011: 3). Dolayısıyla bu devletlerde vergi yoksa temsil de yok anlayışı hakim olup, vergi vermeyen vatandaşların siyasi temsil talebi de düşük kalmaktadır. Bu durumun temsil ilişkisine verdiği zarar sebebiyle demokrasinin gelişimi engellenmektedir. Böylece söz konusu ülkelerde demokratik kurumların var olup olmaması önemini kaybetmektedir.

Vergileme ve demokrasi talebi arasında doğrudan bir ilişki bulunduğu ifade edilmekle birlikte, her vergi türünün demokrasi üzerindeki etkisi aynı değildir. Bu farklılık, verginin özelliklerine bağlı olarak, mükellef tarafından hissedilme derecesinden kaynaklanmaktadır. Mükelleflerin siyasi temsil talebinde bulunmasında verginin hissedilme derecesi önemli bir unsurdur. Bu

bağlamda, mali anestezi¹ etkisine sahip olan vergiler mükelleflerden hissettirilmeden tahsil edildiği için siyasi temsil talebinin oluşmasına engel olmaktadır. Verginin fiyatın içine gizlendiği dolaylı vergiler mali anestezi etkisi en yüksek olan vergilerdir. Çünkü bu vergilerin fiili mükelleflerinin vergiyi hissetme derecesi genellikle düşüktür. Vergi fiyatın içine gizlendiği için, mükellef vergi ödediğinin farkında değildir. Mükellefin vergi ödediğinin farkında olsa bile, ne kadar vergi ödediğini tespit etmesi güçtür. Dolayısıyla fiyatın içine gizlenen dolaylı vergilerde mükellefler ödedikleri verginin yükünü hissetmediklerinden bu vergilerin nasıl kullanıldığı ile de çok ilgilenmeyeceklerdir.

Günümüzde neredeyse tüm ülkelerde Katma Değer Vergisi (KDV) ve Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) gibi dolaylı vergiler yaygınlık kazanmıştır. Dolaylı vergi olarak adlandırılan bu vergiler, vatandaşların harcamalarından küçük miktarlarda ve parça parça alındığından, vatandaşların ne kadar ve ne şekilde vergi verdiğinin farkına varmasını zorlaştırmaktadır. Mali anestezi etkisi özelliğinden dolayı hissedilme derecesi düşük olan bu vergiler, vatandaşların kamu hizmetlerinin finansmanına ne kadar katkıda bulunduğunu gizlemekte, mükelleflerin hesap sorma ve yöneticilerin de hesap verme sorumluluğunu olumsuz etkilemektedir. Dolayısıyla kamu kaynaklarının nasıl kullanıldığının denetlenmesi ve gözetlemesine, kamu otoritesini kullananların hesap verebilirliğine, özetle kamu yöneticilerinin demokratik kontrolüne katkı sağlamamaktadır (Zenginobuz, 2010).

2. LİTERATÜR TARAMASI

Literatürde yer alan çalışmalara bakıldığında, bazı çalışmalarda vergilerin demokrasi düzeyini etkilediği, bazı çalışmalarda ise vergilerin demokrasi düzeyini etkilemediği sonucuna ulaşıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, vergiler ve demokrasi arasında çift yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşan çalışmalar da bulunmaktadır.

¹ Mali anestezi; vergi ve benzeri mali yükümlülüklerin mükellefler tarafından farkına varılmadan yerine getirilmesidir (Şen, Sağbaş, 2020: 66).

Ross (2004)'un çalışmasında vergilendirmenin siyasi temsile sebep olup olmadığı incelenmiştir. Çalışma 1971-1997 yılları arasında 113 ülkeyi kapsamaktadır. Yatay kesit regresyon testiyle yapılan analizin sonucunda, vergi artışı eğer kamu hizmetlerini daha pahalı hale getiriyor yani kamu hizmetlerinin birim maliyetini arttırıyorsa demokrasi ile ilişkilidir. Ancak vergi artışları genellikle daha yüksek düzeyde arzu edilen hükümet hizmetlerini finanse etmek için kullanılması ve vatandaşların refahında artış sağlaması durumunda daha yüksek vergilerin daha fazla demokrasiye sebep olduğuna dair bir kanıt bulunamamıştır.

262
IJSI 14/1
Haziran
June
2021

Juul (2006) tarafından yapılan çalışmada, Senegal'deki vergi gelirlerinin yerelleştirilmesi ve artışının sonuçlarını vaka analizi yoluyla incelemiştir. Elde edilen sonuca göre, vergi gelirlerindeki artış ile yerel demokratik kurumların gelişmesi arasında bir ilişki bulunamamıştır.

Zenginobuz vd. (2010) yaptığı anket çalışmasında vergi, temsiliyet ve demokrasi ilişkisinde Türkiye'deki vatandaşların algılarını ölçmeye çalışmışlardır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, vatandaşların yönetime katılma hakkı ile vergileme arasında doğru bir ilişki olduğu belirtilmiştir.

Profeta vd. (2013) tarafından yapılan ve 1990-2005 arası yılları ile üç farklı coğrafi bölgedeki (Güney Doğu Asya, Latin Amerika ve Avrupa Birliği) gelişmekte olan 38 ülkeyi kapsayan çalışmada, bölge sabit etkileri olan ülkeler arası havuzlanmış OLS regresyon analizi ve sabit etkiler modelinin kullanıldığı üç ayrı modelde, vergiler ile demokrasi değişkenleri arasında pozitif ilişki bulunurken, ülke etkilerinin sabit olduğu regresyon modelinde böyle bir ilişki bulunamamıştır.

Baskaran (2014) tarafından yapılan ve 1981-2008 yılları ile 122 ülkeyi kapsayan çalışmada, panel regresyon analizi kullanılarak vergilerin demokrasi üzerindeki etkileri incelenmiştir. Vergilerin göstergesi olarak KDV ve özerk kuruluşların kullanıldığı çalışmada vergilerin demokrasi üzerinde olumlu etki yarattığı sonucuna ulaşılmıştır.

Gür (2014)'ün çalışmasında vergilerin demokrasiye etki edip etmediği incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre vergilerin demokrasi üzerinde istatistiksel olarak pozitif ve anlamlı bir etkisi bulunmaktadır.

Türedi ve Topal (2016) tarafından yapılan ve 2006-2012 yılları ile 60 ülkeyi kapsayan çalışmada, panel veri analizi kullanılarak vergileme ve demokrasi arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre vergileme ve demokrasi arasında çift yönlü bir nedensellik ilişkisinin varlığı tespit edilmiştir.

Kılıçer, Ay ve Ataer (2016) tarafından yapılan çalışmada, 2013 yılı verileri kullanılarak OECD ülkelerinde vergileme ve demokrasi arasında bir ilişki olup olmadığı araştırılmıştır. Tablo ve grafik karşılaştırması yoluyla yapılan çalışmanın sonuçlarına göre, beyanname yoluyla vergi ödeyen mükelleflerin sayısı ile demokrasi puanları arasında pozitif bir ilişki bulunduğu görülmüştür.

Demircioğlu (2018) tarafından yapılan çalışmada, 36 ülke için çoğunlukla 2015 yılı verileri kullanılarak vergileme ve demokrasi arasındaki ilişki kesitler arası regresyon yöntemiyle incelenmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, vergileme ve demokrasi arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Vergi yükü arttıkça demokrasi düzeyi de artmaktadır. Ancak vergi yükünün demokrasi düzeyi üzerindeki pozitif etkisi belirli bir sınıra kadardır. Bu sınır aşıldıktan sonra iki değişken arasında pozitif ilişki negatife dönmektedir. Çalışmada bu sınır %39,76 olarak bulunmuştur.

Kato ve Tanaka (2019) tarafından yapılan ve 1960-2007 yılları ile 143 gelişmekte olan ülkeyi kapsayan çalışmada, vergilerin çağdaş demokrasilerdeki rolü sabit ve rassal etkiler modelleri yardımıyla incelenmiştir. Çalışmada modern bir vergi olarak KDV ile demokrasi arasında pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Saraçoğlu vd. (2020) tarafından yapılan çalışmada, Türkiye'de vergileme ve demokrasi arasındaki ilişki incelenmiştir. 1984-2019 yıllarını kapsayan çalışmada regresyon analizi kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, belli bir eşik kadar vergi yükü demokrasi düzeyini arttırmaktadır. Bu eşik aşıldıktan sonra vergi yükü arttıkça demokrasi düzeyi azalmaktadır. Bu eşik çalışmada kullanılan iki ayrı demokrasi değişkeninden biri olan hukuk ve düzen için %24 iken, demokratik hesap verilebilirlik değişkeni için %11,83 olarak belirlenmiştir.

Literatürde yer alan çalışmalara bakıldığında genellikle bir ülke özelinde yapılan çalışmalar olmakla birlikte, ülke grupları şeklinde de yapılan çalışmalar bulunmaktadır. Ülke gruplarının örneklem olarak alındığı çalışmalarda ise yatay kesit analizi, OLS, sabit etkiler, panel regresyon analizi ve panel nedensellik analizlerini kullanılmıştır. Bu açıdan bakıldığında çalışma, literatürde yer alan çalışmalardan gerek örneklem ülke grubu gerekse kullanılan analiz yöntemleri açısından farklılaşmaktadır.

3. AMPİRİK ÇERÇEVE

3.1. Veri ve Model

Çalışmanın temel amacı vergilemenin demokrasi üzerindeki etkisinin araştırılmasıdır. Çalışma kapsamında OECD üyesi 37 ülke örneklem olarak alınmış ve 2010-2019 yılları arasında zaman kısıtı uygulanmıştır. Zaman kısıtı uygulanmasının nedeni demokrasi indeksinin düzenli olarak 2010 yılından itibaren üretilmeye başlanmasıdır. Çalışmada iki model oluşturulmuş ve her iki modelde de demokrasi indeksi bağımlı değişken olarak analize dahil edilmiştir. Birinci modelde sadece vergi yükü bağımsız değişken olarak analize dahil edilirken, ikinci modelde ise dolaylı ve dolaysız vergiler bağımsız değişken olarak analize dahil edilmiştir. Demokrasi indeksi verileri The Economic Intelligence Unit (EIU) websitesinden, vergi yükü, dolaylı ve dolaysız vergilere ilişkin veriler ise OECD veri tabanından elde edilmiştir. Tablo 1’de çalışma kapsamında yapılan analizlerde kullanılan değişkenlere ait tanımlayıcı istatistikler bulunmaktadır.

Tablo 1: Değişkenlere Ait İstatistik Bilgiler

Değişken	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
Demokrasi	8.112081	0.9918266	4.09	9.93
Vergi Yükü	33.18199	7.54388	12.649	50.809
Dolaysız Vergiler	65.32047	8.44439	38.15	84.209
Dolaylı Vergiler	33.13968	7.75394	15.791	55.336

Tablo 1'e göre OECD üyesi ülkelerde demokrasi indeksi 8.11 ortalama ile yüksek olarak gerçekleşmiştir. Demokrasi indeksinde 1 ile 10 arasında puanlama yapılmakta olup, 1'e yakın olması durumunda demokrasi eğilimin düşük, 10'a yakın olması durumunda ise demokrasi eğilimin yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Bu açıdan bakıldığında OECD üyesi ülkelerde demokrasi eğilimi en düşük 4.09 ve en yüksek 9.93 olarak gerçekleşmiştir. Ülkeler özelinde ortalamalara bakıldığında 5.147 ortalama ile en düşük demokrasi eğilimi Türkiye'de, 9.886 ortalama ile en yüksek Norveç'te gerçekleşmiştir. Vergi yükü ise ortalama %33.18 olarak gerçekleşmiştir. Toplam vergi gelirleri içerisinde %65.32 ile dolaysız vergiler ağırlıklı bir paya sahipken, dolaylı vergiler ise %33.14 oranında ortalama paya sahiptir.

Buradan hareketle çalışmada iki ekonometrik model oluşturulmuştur. Model 1 vergi yükünün demokrasi üzerindeki etkisini, Model 2 dolaylı ve dolaysız vergiler olarak vergi yapısının demokrasi üzerindeki etkisini incelemektedir. Oluşturulan modeller aşağıdaki gibidir.

$$\text{Model 1: } \text{democracy}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{taxburden}_{i(t-1)} + \varepsilon_{it}$$

$$\text{Model 2: } \text{democracy}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{direct}_{i(t-1)} + \beta_2 \text{indirect}_{i(t-1)} + \varepsilon_{it}$$

Oluşturulan eşitliklerde gösterilen denklemlerde i yatay kesit birimlerini (37 OECD üyesi ülke), t ise zaman (2010-2019) boyutunu göstermektedir. Modellerde *democracy* demokrasi endeksini, *taxburden* vergi yükünü, *direct* dolaysız vergileri ve *indirect* dolaylı vergileri temsil etmektedir. Modellerde bağımsız değişkenler olarak yer alan vergi yükü, dolaylı ve dolaysız vergilerin bir dönem gecikmeli değerleri analize dahil edilmiştir. Çünkü vergi yükü bir vergilendirme dönemi sonunda ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle de demokrasiye katılma isteği vergilendirmeye bağlı olarak sonraki dönemde artacak veya azalacaktır.

3.2. Bulgular

Çalışmada OECD üyesi ülkeler bazında vergilendirmenin demokrasi üzerindeki etkisi panel veri analizi yardımıyla incelenmiştir. Panel veri analizinde öncelikle klasik model olan havuzlanmış en küçük

kareler yöntemi ile panel regresyon yöntemi arasında hangisinin kullanımının daha uygun olduğunun tespiti amacıyla Breusch Pagan (1980) testi uygulanmıştır. Breusch Pagan (1980) testi rassal etkiler modeline karşı havuzlanmış en küçük kareler modelinin uygunluğunun sınındığı ve havuzlanmış en küçük kareler yönteminin kalıntılarına dayanan Lagrange Multiplier (LM) testidir. Teste göre panel veri modellerinde birim etkilerin varyansının sıfır olması durumunda en küçük kareler, birim etkilerin varyansının sıfırdan farklı olması durumunda ise rassal etkiler modeli kapsamında genelleştirilmiş en küçük kareler yöntemi kullanılmalıdır. Sıfır hipotezi birim etkilerin varyansının sıfıra eşit olduğu yönündedir (Breusch ve Pagan, 1980: 246-251). Breusch Pagan (1980) testi sonuçları Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2: Breusch Pagan (1980) LM Testi Sonuçları

	Model 1	Model 2
χ^2 test istatistiği	1197.80	1177.80
Prob. Değeri	0.000*	0.000*

Not: * %5 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 2’ye göre her iki modelde de %5 anlamlılık düzeyinde sıfır hipotezi reddedilmiş ve tahminin havuzlanmış en küçük kareler yöntemi ile yapılmaması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Breusch Pagan (1980) testiyle aynı şekilde modellerin klasik model ile rassal etkiler modeli arasında tercih amacıyla Olabilirlik Oranı (LR) testi uygulanmıştır. Sıfır hipotezi klasik modelin uygun olduğu yönündedir. LR testi sonuçları Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3: Olabilirlik Oranı (LR) Testi Sonuçları

	Model 1	Model 2
χ^2 test istatistiği	897.57	863.69
Prob. Değeri	0.000*	0.000*

Not: * %5 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 3'te yer alan sonuçlara göre benzer şekilde LR testinde de sıfır hipotezi %5 anlamlılık düzeyinde reddedilmekte ve klasik model ile tahminin uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ardından modellerin sabit ya da rassal etkiye sahip olup olmadığı belirlenmelidir. Bunun için de Hausman (1978) testi uygulanmıştır. Hausman (1978) testinde sıfır hipotezi birimler arasında korelasyonun olmadığı yani rassal etkilerin olduğu şeklindedir (Hausman, 1978: 1258). Hausman (1978) testi sonuçları da Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4: Hausman Testi Sonuçları

	Model 1	Model 2
Hausman test istatistiği	21.91	33.78
Prob. Değeri	0.000*	0.000*

Not: * %5 düzeyinde anlamlıdır.

Hausman test sonuçlarına göre her iki modelde de sıfır hipotezi %5 anlamlılık düzeyinde reddedilmekte ve tahmin yöntemi olarak sabit etkiler yönteminin tutarlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Hausman (1978) testi sonuçlarından elde edilen sabit etkiler modeli yoluyla tahmin yöntemine dayanarak değişen varyans ve otokorelasyon olmak üzere temel varsayım testleri yapılmıştır. Değişen varyans için Değiştirilmiş Wald Testi (Modified Wald Test), otokorelasyon için Bhargava, Franzini ve Narendranathan Durbin-Watson testi ve Baltagi Wu LBI testi yapılmıştır.

Ekonometrik analizlerde heteroskedasite yani değişen varyans sorunu çoğunlukla yatay kesit verileriyle yapılan çalışmalarda karşılaşılmaktadır. Yatay kesit birimleri içinde varyansın birimlere göre değişmesi durumu değişen varyans olarak adlandırılmaktadır (Yerdelen Tatoğlu, 2016: 220). Sabit etkiler modelinde değişen varyans sorunu Değiştirilmiş Wald testi ile analiz edilmektedir. Değiştirilmiş Wald testinde sıfır hipotezi birimlere göre değişen varyans sorunu yoktur şeklindedir (Greene, 2003: 488). Değiştirilmiş Wald testi sonuçlarına Tablo 5'te yer verilmektedir.

Tablo 5: Değiştirilmiş Wald Testi Sonuçları

	Model 1	Model 2
χ^2 test istatistiği	4848.70	4676.70
Prob. Değeri	0.000*	0.000*

Not: * %5 düzeyinde anlamlıdır.

Sonuçların yer aldığı Tablo 5'e göre her iki modelde de sıfır hipotezi %5 anlamlılık düzeyinde reddedilmiş ve değişen varyans olduğu yönündeki alternatif hipotez kabul edilmiştir.

268

IJSI 14/1
Haziran
June
2021

Bhargava, Franzini ve Narendranathan (1982) tarafından sabit ekili modellerde otokorelasyonun test edilebilmesi amacıyla Durbin-Watson test istatistiğinin sahip olduğu kullanım avantajları nedeniyle AR(1) modeli kullanarak Durbin-Watson otokorelasyon test istatistiği geliştirilmiştir. Buna göre sıfır hipotezi birimler arasında otokorelasyonun olmadığı yönündedir (Bhargava vd., 1982: 533-538). Bhargava vd. tarafından geliştirilen Durbin-Watson test istatistiğinin yanında Baltagi-Wu (1999) tarafından geliştirilen Yerel En İyi Değişmez (Locally Best Invariant - LBI) testi de uygulanmıştır. LBI testi hem sabit hem de rassal etkili modeller için kullanılabilir. Aynı zamanda dengesiz modeller için de kullanılabilir. Sıfır hipotezi otokorelasyon yoktur şeklinde kurulmaktadır (Baltagi ve Wu, 1999: 815-818). Bhargava, Franzini ve Narendranathan (1982) Durbin-Watson test istatistiği ve Baltagi-Wu LBI sonuçlarına Tablo 6'da yer verilmektedir.

Tablo 6: Otokorelasyon Testi Sonuçları

	Model 1	Model 2
Bhargava vd. Durbin-Watson d istatistiği	0.45938	0.49711
Baltagi-Wu LBI İstatistiği	0.87309	0.88149

Tablo 6'da yer alan her iki testin sonuçlarına göre Model 1 ve Model 2'de otokorelasyon sorunu bulunmaktadır. Durbin-Watson ve LBI testinde olasılık değerleri verilmeyip test istatistik değerleri verilmektedir. Hesaplanan test istatistik değerleri 2'den küçükse önemli derecede otokorelasyonun bulunduğu, 2 ve 2'ye yakınsa

otokorelasyon sorununun olmadığına karar verilmektedir (Ün, 2015: 75; Yerdelen Tatoğlu, 2016: 226). Bu nedenle çalışma kapsamında oluşturulan modellerde test istatistik değerlerinin ikisi de 2'den küçüktür. Yani her iki modelde de önemli dereceden otokorelasyon sorunu bulunmaktadır.

Panel veri analizlerinde değişen varyans ve otokorelasyon sorunları, tahmin edilen regresyon modellerinden elde edilen katsayıların tutarsız ve sapmalı olmasına yol açmaktadır. Bu nedenle temel varsayım sorunlarına dirençli tahmincilerin kullanılması gerekmektedir. Çalışmada da değişen varyans ve otokorelasyon sorununu ortadan kaldıran ve modellerin dirençli olmasını sağlayan Beck ve Katz (1995) Panel Düzeltilmiş Standart Hata (Panel Corrected Standart Error - PCSE) tahmincisi kullanılmıştır. Beck ve Katz (1995), Parks tarafından geliştirilen modelin ortaya çıkardığı problemler nedeniyle hem otokorelasyon hem de değişen varyans durumlarında tahmincilerin doğruluklarının artırılması amacıyla PCSE tahmincisini geliştirmiştir. Yapılan analizlerde PCSE tahmincisinin daha tutarlı sonuçlar verdiği kanıtlanmıştır (Beck ve Katz, 1995: 640-641). Sonuçlar Tablo 7'de yer almaktadır.

269

IJSE 14/1
Haziran
June
2021

Tablo 7: Panel Düzeltilmiş Standart Hata (PCSE) Sonuçları

Değişkenler	Model 1	Model 2
c	6.31118 (0.000*)	7.855343 (0.000*)
taxburden	0.054231 (0.000*)	
direct		0.0238357 (0.012*)
indirect		-0.0402797 (0.000*)
R2	0.1687	0.2312
Wald Chi2 (p)	1298.50	8148.72

Not: * %5 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 7'ye göre vergi yükünün demokrasi üzerindeki etkisini gösteren Model 1'de vergi yükünün katsayısı %1 anlamlılık düzeyinde istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur. Buna göre vergi yükünde meydana gelen bir birimlik artış demokrasi düzeyini %0.05 oranında artırmaktadır. Etki oranı her ne kadar düşük olsa da teoride beklenildiği gibi vergi yükündeki artış bireylerin demokrasiye katılım isteklerini artırmaktadır. Bu da bireylerin ödedikleri vergiler arttıkça karşılığında daha çok demokrasi talebinde bulunduğu ve hesap verebilirlik kapsamında ödedikleri vergilerin hesabını sorduklarını

kanıtlamaktadır. Elde edilen bulgular literatürde yer alan Zenginobuz vd. (2010), Profeta vd. (2013), Gür (2014) ve Demircioğlu (2018) tarafından yapılan çalışmaların sonuçlarıyla uyumludur. Dolaylı ve dolaysız vergiler itibariyle demokrasi talebi üzerindeki etkilerin incelendiği Model 2 sonuçlarına göre ise, dolaylı ve dolaysız vergiler %5 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Buna göre dolaylı vergilerin payının toplam vergi gelirleri içerisinde bir birim artması demokrasi düzeyini %0.04 oranında azaltmaktadır. Dolaylı vergilerin mali anestezi etkisi düşünüldüğünde, bu sonuç beklenen bir durumdur. Çünkü dolaylı vergiler, mali anestezi etkisi yaratarak bireylerin ne kadar ve ne şekilde vergi verdiği farkına varmasını zorlaştırmaktadır. Bu da bireylerin hesap sorma sorumluluğunu olumsuz etkilemektedir. Dolaysız vergiler açısından sonuç incelendiğinde ise dolaysız vergilerin demokrasiye katılım isteğini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum teoride beklenen durum ile aynıdır. Çünkü dolaysız vergiler bireyler tarafından beyana dayalı olarak ödendiğinden bireylerin vergiyi hissetme derecesi dolaylı vergilere göre daha şiddetlidir. Buna göre OECD ülkelerinde dolaysız vergilerin payının toplam vergi gelirleri içerisinde bir birim artması demokrasi düzeyini %0.024 oranında artırmaktadır. Buradan hareketle ülkeler demokrasi düzeyini artırmak isterlerse vergi yapısını dolaylı vergilerden dolaysız vergilere doğru kaydırmalıdır. Tam tersi durumda yani demokrasi düzeyini düşürmek isterlerse de dolaylı vergilerin ağırlıklı olduğu bir vergi yapısı oluşturmalıdır.

SONUÇ

Vergilerin demokrasi üzerindeki etkileri, devlet ve toplum arasında bir sosyal sözleşme olarak görülmesinden ve devlet - toplum ilişkilerini düzenleyen en temel alanlardan biri olmasından kaynaklanmaktadır. Buna göre, vatandaşlar ödediği vergilerin karşılığında siyasi temsil talebinde bulunmakta ve vergi politikaları devlet ile vatandaşlar arasında bir pazarlık sürecinin sonucunda ortaya çıkmaktadır. Tarihsel örnekler ile günümüz ülkelerinin vergi yükü ve demokrasi düzeyleri de bu görüşü destekler niteliktedir. Nitekim batı demokrasilerinin ortaya çıkmasında vergilerin önemli bir etkisi vardır. Günümüzde de vergi düzeyinin yüksek olduğu ülkelerde demokratik kurum ve değerlerin gelişmiş olduğu, buna karşılık kamu harcamalarının vergilerden ziyade vergi dışı gelirlerle finanse edildiği ülkelerde (rantiyer devletlerde) demokratik kurum ve değerlerin gelişmemiş olduğu gözlemlenmektedir. Bununla birlikte,

vergi artışlarının demokrasi düzeyini artırması vergi sisteminde yer alan vergilerin özelliklerine bağlıdır. Vergilerin demokrasi düzeyini olumlu etkileyebilmesi için mükelleflerin ödediği vergileri hissedebilmesi gerekmektedir. Bu yüzden, vergi yapısı da vergilerin demokrasi üzerindeki etkisini belirleyen bir unsurdur.

Çalışmada vergi yükü ve yapısının demokrasi düzeyini etkileyip etkilemediği ampirik olarak incelenmiştir. Ampirik testlerden elde edilen sonuçlara göre vergi yükü ile demokrasi düzeyi arasında pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Diğer bir ifadeyle, vergi yükü arttıka demokrasi düzeyi de artmaktadır. Vergilerin demokrasi üzerindeki etkisi vergi yapısı açasından incelendiğinde ise dolaylı vergiler ile demokrasi düzeyi arasında negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu ilişki beklenen bir sonuçtur. Çünkü dolaylı vergiler mali anestezi etkisi yüksek olan vergilerdir. Mükellefler çoğunlukla bu vergileri ödediğinin farkına varmazlar. Dolayısıyla mükellefler vergi nedeniyle bir maliyete katlandıklarının farkına varamadıklarından kamusal kararlara müdahil olma hakkını kendilerinde görmezler. Dolaysız vergiler ile demokrasi düzeyi arasında ise pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu da beklenen bir sonuçtur. Çünkü dolaysız vergiler genellikle beyanname verilerek ödenen ve mükellefin vergi ödediğini hissettiği vergilerdir. Dolayısıyla mükellefler ödedikleri vergiler karşılığında kamusal kararlarda söz sahibi olmak istemektedirler. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre vergi yapılarında yapılacak değişiklikler ülkelerin demokrasi düzeyini etkileyebilmektedir. Bu nedenle ülkeler demokrasi düzeylerini artırmak istiyorlarsa dolaysız vergilerin ağırlıklı olduğu bir vergi yapısı tasarımları daha yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, Abdurrahman (2009). *Kamu Maliyesi*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Altunbas, Yener; Thornton, John (2011). "Does Paying Taxes Improve the Quality of Governance? Cross-Country Evidence". *Poverty & Public Policy*, 3(3), 1-17.
- Baltagi, Badi H.; Wu, Ping X. (1999). "Unequally Spaced Panel Data Regressions with Ar(1) Disturbances". *Econometric Theory*, 15, 814-823.
- Baskaran, Thushyanthan (2014). "Taxation and Democratization". *World Development*, 56(4), 287-301.
- Beblawi, Hazem (1987). "The Rentier State in the Arab World". *Arab Studies Quarterly*, 9(4), 383-398.
- Beck, Nathaniel; Katz, Jonathan N. (1995). "What to do (and not to do) with Time-Series Cross-Section Data". *The American Political Science Review*, 89(3), 634-647.
- Bhargava, A.; Franzini, L.; Narendranathan, W. (1982). "Serial Correlation and the Fixed Effects Model". *Review of Economic Studies*, 49, 533-549.
- Brautigam, Deborah A., (2008). "Introduction: Taxation and State-Building in Developing Countries". Brautigam, Deborah A.; Fjeldstad, Odd-Helge; Moore, Mick (Eds.), *Taxation and State-Building in Developing Countries: Capacity and Consent*, London: Cambridge University Press, 1-33.
- Breusch, P.; Pagan, A. R. (1980). "The Lagrange Multiplier Test and its Applications to Model Specification in Econometrics". *The Review of Economic Studies*, 47(1), 239-253.
- Çağan, Nami (1980). "Demokratik Sosyal Hukuk Devletinde Vergilendirme". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 37(1), 129-151.
- Çağan, Nami (1982). *Vergilendirme Yetkisi*. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları.
- Gray, Matthew (2011). *A Theory of "Late Rentierism" in the Arab States of the Gulf*. Center for International and Regional Studies Occasional Paper No. 7.
- Greene, William H. (2003). *Econometric Analysis*. New Jersey: Prentice Hall.
- Gur, Nurullah (2014). "Taxation and Democracy: An Instrumental Variable Approach". *Applied Economics Letters*, 21(11), 763-766.
- Hausman, J. A. (1978). "Specification Tests in Econometrics". *Econometrica*, 46(6), 1251-1271.
- Huntington, Samuel P., (1991). *The Third Wave: Democratization in the Late Twentieth Century*. Norman: University of Oklahoma Press.

Vergilerin Demokrasi Üzerindeki Etkisi: OECD Ülkeleri Örneği

- Juul, Kristine (2006). "Decentralization, Local Taxation and Citizenship in Senegal". *Development and Change*, 37(4), 821-846.
- Kato, Junko; Tanaka, Seiki (2019). "Does Taxation Lose its Role in Contemporary Democratisation? State Revenue Production Revisited in the Third Wave of Democratisation". *European Journal of Political Research*, 58(1), 184-208.
- Kılıçer, Erkan; Ay, Fehime Ceren; Ataer, Sinan (2016). "Katalaksi Kavramı Çerçevesinde Vergileme Demokrasi İlişkisi: Türkiye-OECD Karşılaştırmalı Analizi". *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 53(612), 35-50.
- Montesquieu, Charles De. (1748[1989]). "The Spirit of the Laws". Cohler, Anne. M.; Miller, Basia Corolyn; Stone, Harold Samuel (Eds.), *Cambridge Texts in the History of Political Thought*, Cambridge: Cambridge University Press.
- OECD. (<https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=REV>) (Erişim Tarihi: 15.01.2021).
- Ömercioğlu, Abdullah (2018). *Vergi Demokrasisi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Profeta, Paola; Puglisi, Riccardo; Scabrosetti, Simona (2013). "Does Democracy Affect Taxation and Government Spending? Evidence from Developing Countries". *Journal of Comparative Economics*, 41(3), 684-718.
- Ross, Michael L. (2004). "Does Taxation Lead to Representation?". *British Journal of Political Sciences*, 34(2), 229-249.
- Saraçoğlu, Fatih. Erul, Rana Dayıoğlu. Kaplan, Emin Ahmet (2020). "Kamu Yönetiminde Vergi-Demokrasi İlişkisi: Montesquieu Paradoksunun Türkiye İçin Sınanması". *Vergi Sorunları Dergisi*, 384, 43-57.
- Selen, Ufuk; Tarhan, A. Bora (2014). *Türkiye'de Bütçe Algısı*. Bursa.
- Şen, İsa; Sağbaş, İsa (2020). *Vergi Teorisi ve Politikası*. Ankara: Arıkan Yayınları.
- The Economist Intelligence Unit, (The EIU). (<https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2020/>) (Erişim Tarihi: 15.01.2021).
- Türedi, Salih; Topal, Mehmet Hanefi (2016). "Vergilendirme ve Demokrasi Arasındaki İlişki: Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Panel Nedensellik Analizi". *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 11(1), 63-86.
- Ün, Turgut (2015). "Stata ile Panel Veri Analizi". Güriş, Selahattin (Ed.), *Stata ile Panel Veri Modelleri*, İstanbul: Der Yayınları.
- Yerdelen Tatoğlu, Ferda (2016). *Panel Veri Ekonometrisi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Zenginobuz, Ünal; Adaman, Fikret; Gökşen, Fatoş; Savcı, Çağrı; Tokgöz, Emre (2010). *Vergi, Temsilîyet Ve Demokrasi İlişkisi Üzerine Türkiye'de Vatandaşların Algıları*. İstanbul: Açık Toplum Vakfı.

273

IJSl 14/1
Haziran
June
2021

SUMMARY

Taxes have political effects as well as economic, financial and social effects. Therefore, the tax burden and tax structure of a country can also affect the political structure of that country. At this point, the view that taxes can have an effect on democracy is discussed by political scientists. The view that taxes can affect the level of democracy is explained by the approach that society can have the floor in the administration in return for taxes. According to this view; the government needs regular income in order to fulfill the public services expected from it. The state usually meets this income need with taxes. However, the political importance of taxation goes beyond providing income to the government and plays a central role in shaping the government's bonds with society. This role is one of the main areas that regulate government-society relations. Taxes are seen as a social contract between the government and society, and developments in this area promote representative democracy. Because tax policies are the result of a bargaining process between governments and societies. While the government tries to collect taxes for public finances, society also wants to influence the use of the taxes they pay. As a result, there is a natural bargain between the government and taxpayers on taxation. When governments collect more revenue through taxation, they will give society the right to voice concerns about how taxes are collected and spent. Ultimately, this process will lead politicians to be more accountable and democratic. The role of taxes in the emergence of Western democracy also supports this view.

The aim of the study is to examine whether taxation is effective on democracy by creating political representation demand. Although it is stated that there is a direct relationship between tax payment and the demand for democracy, the effect of each type of tax on democracy may be different due to the characteristics of taxes. Therefore, it is also among the aims of this study to examine the effects of tax structure on democracy in addition to the tax burden. For this reason, two models have been developed that examine the effects of tax burden and tax structure on democracy. The Breusch Pagan (1980) test and the Likelihood Ratio (LR) test were used to choose between the pooled least squares method and the random effects model, and Hausman (1978) test was used to choose between random and fixed effects. It is concluded that the most suitable model for estimation is the random effects model. In addition, it is important to test the basic assumptions for regression models established in econometric analysis. In this context, Modified Wald Test (Modified Wald Test) for heteroskedasticity, Bhargava, Franzini and Narendranathan Durbin-Watson test and Baltagi Wu LBI test were performed for autocorrelation. Finally, the Panel Corrected Standard Error (PCSE) estimator, developed by Beck and Katz (1995), an estimator resistant to both variance and autocorrelation, was used. According to the results, the effect of tax burden on democracy was found to be statistically significant and

Vergilerin Demokrasi Üzerindeki Etkisi: OECD Ülkeleri Örneği

positive. In terms of tax structure, while the effect of indirect taxes on democracy was found to be statistically significant and negative, the effect of direct taxes on democracy was found to be significant and positive.

275

IJSI 14/1
Haziran
June
2021

